SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 433/2010-11

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 7. decembra 2010 predbežne prerokoval sťažnosť E. F. a J. F., obaja H., zastúpených advokátkou JUDr. E. G., Advokátska kancelária, K., ktorou namietajú porušenie čl. 13 Ústavy Slovenskej republiky a základných práv zaručených čl. 20 ods. 4 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5 Cdo 35/2010 z 8. apríla 2010, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť E. F. a J. F. o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 25. júna 2010 doručená sťažnosť E. F. a J. F. (ďalej len „sťažovatelia“), ktorou namietajú porušenie čl. 13 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a základných práv zaručených čl. 20 a čl. 46 ústavy uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 5 Cdo 35/2010 z 8. apríla 2010.

Sťažovatelia vo svojej sťažnosti uviedli, že žalobou podanou na Okresnom súde Spišská Nová Ves (ďalej len „okresný súd“) sa *„domáhali odstránenia stavby - otvoreného*

rigolu, ktorý vedie neoprávnene cez ich nehnuteľnosť - pare. č. 4392/1,4392/2 a zároveň požadovali uvedenie pozemku do pôvodného stavu. Žalobu podali proti Správe ciest Košického samosprávneho kraja ako žalovanému v prvom rade a proti obci H. ako žalovanému v druhom rade. Rigol, ktorý vedie cez ich pozemok je niekoľko metrov od stavby rodinného domu v ktorom bývajú a v bezprostrednej blízkosti ich studne s pitnou vodou. Keďže cez neoprávnene vybudovaný rigol je odvádzaná nielen zrážková voda, ale neznámymi páchateľmi aj voda splašková, predmetný rigol ohrozuje ich zdravie a majetok a výrazne ich obmedzuje v užívaní ich stavby na predmetnom pozemku, ako aj nehnuteľnosti ako celku.“.

Okresný súd vo veci rozhodol rozsudkom č. k. 6 C 64/2007-131 z 13. februára 2009 tak, že žalobu sťažovateľov zamietol. Okresný súd vyslovil vo svojom rozsudku názor, podľa ktorého *„tým, že realizácia rigola sa uskutočnila do roku 1976, došlo k nadobudnutiu práva zodpovedajúcemu vecnému bremenu a to regulácie odvodu zrážkových vôd cez pozemok sťažovateľov, v prospech Obce H. ako žalovaného účastníka v druhom rade a to na základe vydržania najneskôr v roku 1988“.*

Proti rozsudku okresného súdu podali sťažovatelia odvolanie, v ktorom okrem iného tvrdili, že okresný súd *„zamietol ich návrh na doplnenie dokazovania a odmietol vypočuť navrhovaných svedkov, ktorí sa mohli relevantne vyjadriť k predmetu konania. Namietali, že súd vyvodil záver o tom, že právni predchodcovia sťažovateľov neprotestovali proti výstavbe rigola bez opory vo vykonanom dokazovaní a taktiež poukázali na nesprávne právne posúdenie veci v dôsledku aplikácie nesprávneho právneho predpisu na predmet sporu.“.*

O odvolaní sťažovateľov rozhodol Krajský súd v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) rozsudkom sp. zn. 5 Co 158/2009 z 2. novembra 2009 tak, že odvolaním napadnutý rozsudok okresného súdu ako vecne správny potvrdil.

Proti rozsudku krajského súdu sťažovatelia podali dovolanie na najvyššom súde, pričom prípustnosť dovolania v zmysle § 237 písm. f) zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej aj „OSP“) zakladali na tvrdení, že *„postupom súdu im bola odňatá možnosť konať pred súdom“*. Sťažovatelia svoje dovolanie *„odôvodnili ust. § 241 ods.2 písm. a), b) a c) O.s.p., pretože rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci, v konaní došlo k vadám uvedeným v § 237 písm. f)*

O.s.p. a konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci".

Najvyšší súd uznesením sp. zn. 5 Cdo 35/2010 z 8. apríla 2010 dovolanie sťažovateľov odmietol z dôvodu jeho neprípustnosti, pričom zároveň rozhodol o nepriznaní náhrady trov dovolacieho konania žalovaným.

Podľa názoru sťažovateľov najvyšší súd *«nesprávne zhodnotil podmienky pre prijatie dovolania, keďže postupom súdov jednoznačne došlo k porušeniu práv sťažovateľov na spravodlivé súdne konanie a práva na ochranu vlastníctva, pretože:*

- predmetom konania, ktoré sa viedlo na súde prvého aj druhého stupňa bol návrh sťažovateľov na odstránenie neoprávnenej stavby a Obec H. ako žalovaný účastník konania nepodal v konaní protinávrh na zriadenie vecného bremena vydržaním, súd nevykonával dokazovanie za účelom preukázania oprávnenosti držby, sťažovatelia sa k takémuto návrhu nevyjadrovali a ani za týmto účelom dôkazy nenavrhovali,

- súd prvého stupňa účastníkom počas konania účastníkom neuviedol, ako sa mu na základe doteraz tvrdených a preukazovaných skutočností javí právne posúdenie veci, čo mu umožňuje § 100 OSP, pretože pokiaľ by sťažovateľom naznačil, že sa mieni bez návrhu zaoberať otázkou vzniku práva vecného bremena vydržaním, títo by mali možnosť sa k okolnostiam vyjadriť, navrhnúť dôkazy, čím by mohli riadne uplatniť svoje práva účastníkov súdneho konania,

- súd prvého stupňa nevykonal náležité dokazovanie za účelom preukázania naplnenia všetkých podmienok zákonného vydržania tak, ako si to vyžaduje ust. §134 Občianskeho zákonníka, napriek tomu prijal v odôvodnení svojho rozhodnutia arbitrárny právny záver, ktorý vyvodil bez náležitého dokazovania, čím sťažovateľom zasiahol do práva na spravodlivé súdne konanie.

- v konaní nielenže nebolo preukázané, že by žalovaný účastník - Obec H. oprávnene vydržala právo zodpovedajúce vecnému bremenu, ale nebolo ani preukázané, že obec predmetný rigol skutočne počas 10 rokov nepretržite užívala. Priamo v listinnom dôkaze „VEC: Odpoveď na žiadosť. Obecný úrad H." dokonca uvádza, že obec H. nie je vlastníkom rigola.».

Vychádzajúc z uvedeného sťažovatelia považujú *„názor Najvyššieho súdu SR, prezentovaný v napadnutom rozhodnutí, že nevykonaním sťažovateľmi navrhovaného dokazovania nedošlo k odňatiu ich možnosti konať pred súdom a tiež, že 'v odôvodnení rozhodnutia Krajského súdu súd zrozumiteľným spôsobom uviedol dôvody, pre ktoré rozhodnutie súdu prvého stupňa potvrdil. Jeho rozhodnutie nemožno považovať za svojvoľné, zjavne neodôvodnené, resp. ústavne nekonformné...",* za nezákonný a nesprávny po právnej aj vecnej stránke, v konečnom dôsledku spôsobujúci nezákonný zásah do ich základných práv a slobôd.

V závere svojej sťažnosti sťažovatelia navrhli, aby ústavný súd vo veci rozhodol týmto nálezom:

„Najvyšší súd Slovenskej republiky v konaní vedenom pod sp. zn. 5 Cdo 35/2010, ktorým odmietol dovolanie sťažovateľov porušil právo sťažovateľov podľa čl. 13 , čl. 20, čl. 46 Ústavy Slovenskej republiky.

Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v konaní vedenom pod sp. zn. 5Cdo 35/2010, ktorým odmietol dovolanie sťažovateľov zrušuje.

Najvyšší súd SR je povinný nahradiť sťažovateľom trovy konania."

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa § 25 ods. 1 zákona č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov (ďalej len „zákon o ústavnom súde") ústavný súd každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa a skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene alebo zjavne neopodstatnené návrhy môže ústavný súd po predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Za zjavne neopodstatnený návrh možno považovať ten, pri predbežnom prerokovaní ktorého ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, I. ÚS 110/02, I. ÚS 88/07).

Ústavný súd v prvom rade konštatuje, že sťažovatelia vo svojej sťažnosti dostatočne nekonkretizovali základné práva, ktorých porušenie sťažnosťou namietajú, keďže tak v petite sťažnosti, ako aj v jej odôvodnení označili základné práva iba uvedením článku ústavy bez uvedenia príslušných odsekov, čo je s ohľadom na právne zastúpenie sťažovateľov advokátom možné považovať za nesplnenie zákonom predpísaných náležitostí. Ústavný súd napriek tomu sťažovateľov na odstránenie tohto nedostatku nevyzýval, keďže z podstatného obsahu odôvodnenia sťažnosti, ako aj zo slovného pomenovania označených základných práv ustálil, že námietky sťažovateľov smerujú v prvom rade k tvrdeniu o zásahu do ich základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, od ktorého následne odvodzujú tvrdenie o zásahu do základného práva na ochranu vlastníckeho práva zaručeného čl. 20 ods. 4 ústavy.

Uvedené základné práva sťažovateľov mal najvyšší súd porušiť tým, že odmietol ich dovolanie z dôvodu nepreukázania dôvodov jeho prípustnosti tak, ako ich vymedzuje § 237 OSP, pričom podľa názoru sťažovateľov postupom okresného súdu aj krajského súdu došlo k porušeniu ich práva na spravodlivé súdne konanie a k odňatiu možnosti konať pred súdom.

Podľa čl. 13 ods. 1 ústavy povinnosti možno ukladať

a) zákonom alebo na základe zákona, v jeho medziach a pri zachovaní základných práv a slobôd,

b) medzinárodnou zmluvou podľa čl. 7 ods. 4, ktorá priamo zakladá práva a povinnosti fyzických osôb alebo právnických osôb, alebo

c) nariadením vlády podľa čl. 120 ods. 2.

Podľa čl. 13 ods. 2 ústavy medze základných práv a slobôd možno upraviť za podmienok ustanovených touto ústavou len zákonom.

Podľa čl. 13 ods. 3 ústavy zákonné obmedzenia základných práv a slobôd musia platiť rovnako pre všetky prípady, ktoré spĺňajú ustanovené podmienky.

Podľa čl. 13 ods. 4 ústavy pri obmedzovaní základných práv a slobôd sa musí dbať na ich podstatu a zmysel. Takéto obmedzenia sa môžu použiť len na ustanovený cieľ.

Podľa čl. 20 ods. 4 ústavy vyvlastnenie alebo nútené obmedzenie vlastníckeho práva je možné iba v nevyhnutnej miere a vo verejnom záujme, a to na základe zákona a za primeranú náhradu.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Ústavný súd preskúmal napadnuté rozhodnutie najvyššieho súdu aby zistil, či účinky výkonu právomoci najvyššieho súdu v konaní sp. zn. 5 Cdo 35/2010 8. marca 2010 sú zlučiteľné s limitmi sťažovateľmi označeného čl. 46 ods. 1 ústavy, ktorého porušenie primárne namietajú. V odôvodnení namietaného uznesenia sp. zn. 5 Cdo 35/2010 z 8. marca 2010 najvyšší súd uviedol, že pristúpil k posúdeniu otázky prípustnosti podaného dovolania, teda ku skúmaniu, či v zmysle § 236 ods. 1 OSP dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť týmto opravným prostriedkom. Najvyšší súd cituje právnu úpravu upravujúcu prípady prípustnosti tohto mimoriadneho opravného prostriedku a konštatuje, že v prípade veci sťažovateľov nie je daný dôvod prípustnosti v zmysle § 238 ods. 1 OSP, teda nie je napadnutý zmeňujúci rozsudok odvolacieho súdu, ale jeho potvrdzujúci rozsudok. Rovnako nejde o prípad predvídaný ustanovením § 238 ods. 3 OSP, podľa ktorého je dovolanie prípustné proti potvrdzujúcemu rozsudku odvolacieho súdu, vo výroku ktorého

odvolací súd vyslovil, že dovolanie proti nemu je prípustné, keďže ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu. Dovolanie by mohlo byť procesne prípustné, pokiaľ by bolo postihnuté niektorou zo závažných procesných vád v zmysle § 237 OSP, ktorých preskúmanie je povinnosťou dovolacieho súdu vychádzajúc z ustanovenia § 242 ods. 1 OSP. Z hľadiska posúdenia existencie niektorej z procesných vád v zmysle citovaného § 237 OSP zakladajúceho prípustnosť dovolania nie je pritom významný subjektívny názor účastníka, že v konaní došlo k takejto vade, ale len jednoznačné, všetky pochybnosti vylučujúce zistenie, že konanie je skutočne postihnuté niektorou z uvedených vád. So zreteľom na skutočnosť, že sťažovatelia v podanom dovolaní tvrdili existenciu dôvodu prípustnosti dovolania podľa § 237 písm. f) OSP, sa najvyšší súd zameral na otázku opodstatnenosti tohto tvrdenia.

K námietke sťažovateľov smerujúcej k tvrdeniu o odňatí možnosti konať pred súdom v dôsledku odmietnutia vykonania nimi navrhovaných dôkazov okresným súdom (a v dôsledku potvrdenia rozhodnutia aj krajským súdom) najvyšší súd uviedol:

„Odňatím možnosti konať sa v zmysle uvedeného ustanovenia rozumie taký závadný procesný postup súdu, ktorým sa účastníkovi znemožní realizácia tých jeho procesných práv, ktoré mu Občiansky súdny poriadok priznáva za účelom ochrany jeho práv a právom chránených záujmov.

Predmetnému dôvodu dovolania sú vlastné tri pojmové znaky : 1/ odňatie možnosti konať pred súdom, 2/ to, že k odňatiu možnosti konať došlo v dôsledku postupu súdu, 3/ možnosť konať pred súdom sa odňala účastníkovi konania. Vzhľadom k tej skutočnosti, že zákon bližšie v žiadnom zo svojich ustanovení pojem odňatie možnosti konať pred súdom nešpecifikuje, pod odňatím možnosti konať pred súdom je potrebné vo všeobecnosti rozumieť taký postup súdu, ktorý znemožňuje účastníkovi konania realizáciu procesných práv a právom chránených záujmov, priznaných mu Občianskym súdnym poriadkom na zabezpečenie svojich práv a oprávnených záujmov.

O vadu, ktorá je z hľadiska § 237 písm. f) O.s.p. významná, ide najmä vtedy, ak súd v konaní postupoval v rozpore so zákonom, prípadne s ďalšími všeobecne záväznými právnymi predpismi a týmto postupom odňal účastníkovi konania jeho procesné práva, ktoré mu právny poriadok priznáva. O taký prípad v prejednávanej veci nejde z dôvodu, že

súdy pri prejednávaní a rozhodovaní veci postupovali v súlade s právnymi predpismi a žalobcom 1/, 2/ neznemožnili uplatniť procesné práva priznané im právnym poriadkom na zabezpečenie ich práv a oprávnených záujmov.“

Sťažovatelia tiež v súvislosti s tvrdením procesnej vady konania v zmysle § 237 písm. f) OSP namietali porušenie svojho práva na spravodlivý súdny proces. Najvyšší súd sa vo svojom rozhodnutí zaoberal aj touto otázkou, pričom konštatoval, že „súd v občianskom súdnom konaní nie je viazaný návrhmi účastníkov na vykonanie dokazovania a nie je povinný vykonať všetky navrhované dôkazy. Posúdenie návrhu na vykonanie dokazovania a rozhodnutie, ktoré z nich budú v rámci dokazovania vykonané, je vždy vecou súdu (viď § 120 ods. 1 O.s.p.), a nie účastníkov konania. Nevykonanie určitého dôkazu môže mať za následok len neúplnosť skutkových zistení (vedúcu prípadne k vydaniu nesprávneho rozhodnutia), nie však procesnú vadu v zmysle § 237 O.s.p. (viď R 37/1993). Zo samej skutočnosti, že súd v priebehu konania nevykonal všetky navrhované dôkazy alebo vykonal iné dôkazy na zistenie skutočného stavu, nemožno preto vyvodiť, že dovolanie proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je podľa § 237 písm. f) O.s.p. prípustné (viď R 125/1999). Nevykonaním žalobcami 1/, 2/ navrhovaného dokazovania preto nemohlo dôjsť k odňatiu ich možnosti konať pred súdom.“.

V rámci argumentácie poukázal najvyšší súd tiež na súvisiacu stabilizovanú judikatúru ústavného súdu (IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, I. ÚS 97/97, II. ÚS 3/97, II. ÚS 251/03), z ktorej vyplýva, že do práva na spravodlivý súdny proces „nepatrí právo účastníka konania, aby sa všeobecný súd stotožnil s jeho právnymi názormi, navrhovaním a hodnotením dôkazov“, resp. „právo účastníka konania vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ním navrhnutých dôkazov súdom, prípadne sa dožadovať nim navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov“.

Najvyšší súd dal do pozornosti sťažovateľov aj názor ústavného súdu, podľa ktorého „význam dôkazov a potrebnosť ich vykonania sú otázky, ktorých posúdenie je zásadne v právomoci toho orgánu, ktorý rozhoduje o merite návrhu - inými slovami, právomoc konať o veci, ktorej sa návrh týka, v sebe obsahuje právomoc posúdiť to, či a aké dôkazy

na zistenie skutkového stavu sú potrebné a akým spôsobom sa zabezpečí dôkaz na jeho vykonanie (I. ÚS 52/03)“.

K dovolacej námietke sťažovateľov, podľa ktorej „v konaní neboli preukázané zákonné podmienky vydržania vecného bremena v prospech obce H. a rozhodnutie súdu o vzniku vecného bremena v prospech obce nemá žiadnu oporu vo vykonanom dokazovaní“ najvyšší súd konštatoval, že „v zmysle § 132 O.s.p. dôkazy hodnotí súd podľa svojej úvahy, a to každý dôkaz jednotlivo a všetky dôkazy v ich vzájomnej súvislosti; pritom starostlivo prihliada na všetko, čo vyšlo za konania najavo, včítane toho, čo uviedli účastníci. Nesprávne vyhodnotenie dôkazov nie je vadou konania v zmysle § 237 O.s.p. Pokiaľ súd nesprávne vyhodnotí niektorý z vykonaných dôkazov, môže byť jeho rozhodnutie z tohto dôvodu vecne nesprávne, no táto skutočnosť ešte sama osebe nezakladá prípustnosť dovolania v zmysle § 237 O.s.p. (pre úplnosť treba dodať, že nesprávne vyhodnotenie dôkazov nie je samostatným do volacím dôvodom ani vtedy, keď je dovolanie procesné prípustné - viď § 241 ods. 2 písm. a/ až c/ O.s.p.).“.

Najvyšší súd sa vyjadril aj k dovolacej námietke sťažovateľov týkajúcej sa nedostatočného odôvodnenia rozsudku krajského súdu, keď uviedol, že „v odôvodnení napadnutého rozhodnutia odvolací súd zrozumiteľným spôsobom uviedol dôvody, pre ktoré rozhodnutie súdu prvého stupňa potvrdil. Zo spisu totiž vyplýva, že odvolací súd v odôvodnení napadnutého rozhodnutia uviedol stručne rozhodujúci skutkový stav, vychádzajúci z rozsudku súdu prvého stupňa, opísal priebeh konania, stanoviská oboch procesných strán k prejednávanej veci, výsledky vykonaného dokazovania, obsah odvolania ako aj obdobné rozhodnutia dovolacieho súdu a citoval právne predpisy, ktoré aplikoval na prejednávaný prípad a z ktorých vyvodil svoje právne závery. Právne závery primerane vysvetlil (dovolací súd sa ich správnosťou nezaoberal). Jeho rozhodnutie nemožno považovať za svojvoľné, zjavne neodôvodnené, resp. ústavne nekonformné, pretože odvolací súd sa pri výklade a aplikácii zákonných predpisov neodchýlil od znenia príslušných ustanovení a nepoprel ich účel a význam. Ako vyplýva aj z judikatúry ústavného súdu, iba skutočnosť, že dovolateľ sa s právnym názorom všeobecného súdu nestotožňuje, nemôže viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti rozhodnutia odvolacieho súdu (napr. I. ÚS 188/06).“.

Podľa názoru najvyššieho súdu nesprávne právne posúdenie veci je relevantný dovolací dôvod, ktorým možno odôvodniť procesne prípustné dovolanie, nie je však procesnou vadou konania v zmysle ustanovenia § 237 písm. f) OSP, teda odňatím možnosti konať pred súdom. V tejto súvislosti najvyšší súd konštatoval, že aj keby tvrdenia sťažovateľov týkajúce sa nesprávneho právneho posúdenia veci okresným súdom aj krajským súdom boli opodstatnené, uvedená skutočnosť „by mala za následok vecnú nesprávnosť rozhodnutia, nezakladala by ale prípustnosť dovolania v zmysle § 237 O. s. p. V dôsledku toho by posúdenie, či odvolací súd (ne)použil správny právny predpis a či ho (ne)správne interpretoval alebo či zo správnych skutkových záverov vyvodil (ne)správne právne závery, prichádzalo do úvahy až vtedy, keby dovolanie bolo procesné prípustné (o taký prípad ale v prejednávanej veci nešlo).“.

Najvyšší súd napokon vyslovil záver, že prípustnosť dovolania nie je v danom prípade možné vyvodiť z § 238 OSP a neboli tiež zistené iné vady konania v zmysle § 237 OSP.

Ústavný súd pri svojom rozhodovaní vychádza z toho, že primárnou úlohou v konaní o sťažnostiach podľa čl. 127 ústavy nie je podávať výklad právnych predpisov, ktoré všeobecný súd v dotknutom konaní pred ním aplikuje. Za výklad a aplikáciu zákonov, ale aj za dodržiavanie základných práv a slobôd je na prvom mieste zodpovedný všeobecný súd. Výklad legislatívneho textu právnej normy a jeho uplatnenie všeobecným súdom musí byť v súlade s ústavou (čl. 144 ods. 1 a čl. 152 ods. 4 ústavy) a ústavný súd iba posudzuje, či príslušný výklad právnej normy aplikovanej v konkrétnych okolnostiach prípadu (v danej veci ustanovenia § 236 a nasledujúcich OSP týkajúcich sa mimoriadneho opravného prostriedku – dovolania) je racionálne akceptovateľný alebo či nie je popretím jej účelu, podstaty a zmyslu.

Ústavný súd tiež pripomína, že nejde o porušenie základného práva na súdnu ochranu a práva na spravodlivý proces, ak súd nerozhodne podľa predstáv účastníka konania a jeho návrhu nevyhovie, ak je takéto rozhodnutie súdu v súlade s objektívnym právom. Do práva na spravodlivý proces nepatrí právo účastníka konania, aby sa všeobecný súd stotožnil s jeho právnymi názormi. Právo na spravodlivý proces je naplnené tým, že všeobecné súdy

na základe výkladu a použití relevantných právnych noriem rozhodnú, a to za predpokladu, že ich právne závery nie sú svojvoľné, neudržateľné a že neboli prijaté v zrejmom omyle konajúcich súdov, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces (IV. ÚS 252/04).

V namietanom konaní a uznesení sp. zn. 5 Cdo 35/2010 z 8. apríla 2010 najvyšší súd prostredníctvom interpretácie a aplikácie príslušných ustanovení Občianskeho súdneho poriadku týkajúcich sa inštitútu dovolania vylúčil danosť dovolacieho dôvodu podľa ustanovenia § 237 písm. f) OSP, teda odňatie možnosti účastníkovi konania konať pred súdom, na základe čoho vyvodil záver o neprípustnosti dovolania vo veci sťažovateľov a o jeho odmietnutí.

Najvyšší súd preskúmal obsah námietok dovolania sťažovateľov, ktorými odôvodňovali existenciu dovolacieho dôvodu podľa ustanovenia § 237 písm. f) OSP, a síce námietky týkajúce sa nevykonania navrhovaných dôkazov a nedostatočného zistenia skutkového stavu vo veci, nesprávnych hodnotiacich úsudkov konajúcich súdov, nesprávneho právneho posúdenia veci, ako aj nedostatočného odôvodnenia rozsudku krajského súdu.

Argument sťažovateľov, keď subsumovali pod dovolací dôvod podľa ustanovenia § 237 písm. f) OSP aj nevyhovenie návrhom na vykonanie dokazovania výsluchom svedkov zo strany konajúcich súdov, najvyšší súd vyvrátil odvolávajúc sa na svoju judikatúru, ako aj na judikatúru ústavného súdu.

Najvyšší súd vykladajúc relevantnú právnu úpravu zaujal stanovisko aj k ostatným námietkam sťažovateľov, pričom logickým výkladom a vyčerpávajúcim odôvodnením dospel k záveru o nenaplnení dovolacieho dôvodu podľa citovaného ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku. Konštatovaniu o neprípustnosti dovolania sťažovateľov predchádzal racionálny, podrobný, a teda ústavne konformný výklad relevantnej právnej úpravy, ktorý nepopiera jej účel a podstatu a na základe ktorého bol ustálený dôvod na odmietnutie dovolania.

Odôvodnenie uznesenia najvyššieho súdu sp. zn. 5 Cdo 35/2010 z 8. apríla 2010 tak predstavuje dostatočný základ pre jeho výrok, lebo najvyšší súd v potrebnej miere vysvetlil, na základe akých právnych úvah rozhodol.

V závere ústavný súd opätovne zdôrazňuje, že nie je ďalšou inštanciou v sústave všeobecného súdnictva, ale nezávislým orgánom ochrany ústavnosti pôsobiacim mimo tejto sústavy. Z tohto postavenia mu preto v okolnostiach prípadu neprislúchalo posudzovať vecnú správnosť právneho záveru, ku ktorému najvyšší súd pri interpretácii a aplikácii zákona dospel. Ústavný súd však musel zaujať stanovisko k tomu, či jeho rozhodnutie spĺňalo požiadavku ústavnosti (odôvodnenie majúce požadovanú kvalitu v zmysle čl. 46 ods. 1 ústavy).

K námietke sťažovateľov týkajúcej sa zásahu do ich základného práva podľa čl. 20 ods. 4 ústavy ústavný súd odkazuje na svoju ustálenú judikatúru, podľa ktorej možnosť porušenia základných práv hmotného charakteru, v danom prípade základného práva podľa čl. 20 ods. 4 ústavy, treba posudzovať vždy vo vzťahu k porušeniu základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy (napr. IV. ÚS 367/08, I. ÚS 197/08). Pokiaľ teda zo strany všeobecného súdu nedôjde ku konaniu, ktoré by predstavovalo zásah do práva na súdnu ochranu, nemôže byť všeobecný súd svojím rozhodnutím zároveň sekundárnym porušovateľom základného práva hmotného charakteru, medzi ktoré patrí aj právo vlastniť majetok. Keďže ústavný súd pri preskúmaní sťažnosti nezistil v konaní alebo rozhodnutí krajského súdu také pochybenia, ktorými by boli zásadným spôsobom porušené ústavné princípy vyjadrené v čl. 46 ods. 1 ústavy, nemohol vysloviť porušenie základného práva podľa čl. 20 ods. 4 ústavy.

Na záver ústavný súd dodáva, že súčasťou sťažnostného petitu bola tiež námietka porušenia čl. 13 ústavy, ktorý však neupravuje individuálne základné práva a slobody. Aplikácia tohto článku sa preto v individuálnych sťažnostiach podľa čl. 127 ods. 1 ústavy viaže iba na vyslovenie porušenia osobitne určeného základného práva alebo slobody sťažovateľa (obdobne napr. IV. ÚS 4/2010).

Ústavný súd vzhľadom na všetky uvedené skutočnosti odmietol sťažnosť sťažovateľov podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 7. decembra 2010